

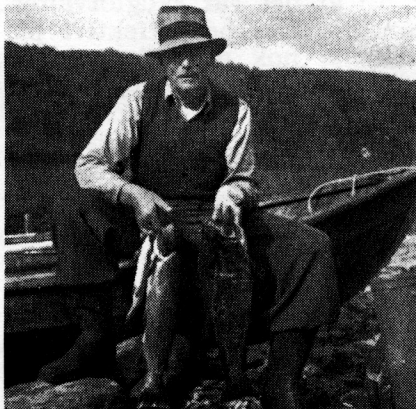
SULITJELMA JEGER- OG FISKERFORENING GJENNOM 60 AR

Hvordan tanken om å stifte en jeger- og fiskerforening i Sulitjelma først oppsto er det svært vanskelig å si noe om. Det har heller ikke vært mulig å fastslå det nøyaktige tidspunkt for opprettelsen i og med at det er sparsomt med protokoller og annet arkivmaterieell som kan gi noen pekepinn om dette. Det første skriv som er arkivert stammer fra året 1915, og en regner derfor med at det var dette året en så smått begynte å sysle med tanken om å få jakt og fiske i Sulitjelma-området inn i mer faste og organiserte former. Det ser videre ut til at det var skogforvalter Ihlen som først så at det kunne gjøres noe effektivt på dette området. Han ble da naturlig nok også den første formann da foreningen etter alt å dømme ble stiftet en gang i året 1917.

I årene etter at den første bosettingen i Sulitjelma fant sted var det en rik fiskebestand i hele hovedvassdraget fra Balvannet og ned til Langvannet, mens det i de øvrige vann og elver fantes lite eller ingen fisk. Det siste var bl. a. tilfellet i Tjalaves-vannet. Noen hevdet at årsaken til dette var rovfiske, mens andre igjen mente at fisken var krepert på grunn av alt gruvevannet som kom fra «Kong Oscar-skjerpel». I Kjelvann og Risevann ble det på den tiden drevet en del garnfiske med varierende resultat.

ARBEIDET DE FØRSTE ARENE

I de tre første årene etter foreningens start i 1917 er det altså sparsomt med opplysninger å bygge på, men fra 1920 og utover kan det registreres at det for alvor kom fart i arbeidet. Samme år ble det nemlig besluttet å bygge et klekkeri for ørretyngel i Fagerli, og til dette anlegget fikk foreningen et statsbidrag på kr. 972.30. Dette beløpet som ble mottatt den 3. november 1920 utgjorde halvparten av anleggskostnadene. Etter at klekkeriet var ferdig og tatt i bruk ble det også mere fart i utsettingen av yngel, slik at det i de påfølgende årene ble sluppet ut yngel i for eksempel Doro, Risevannet og Tjalaves. Senere kom turen til Rosna, Willumvann og Skorta hvor det inntil da ikke hadde vært fisk. Fra 1920 og utover gikk også foreningens arbeid for en stor del ut på rognstaking og henting av stamfisk. Ved klekkeriet var det anbrakt en kumme hvor en hadde fisken gående til den ble gytemoden, noe i likhet med det som foregår i dag. En hadde den gang også noenlunde de samme vanskeligheter å stri med som nå. Tidlige vintre gjorde det vanskelig å fange gytemoden fisk. Ofte måtte en vasse i meterhøy snø for å kunne utføre dette arbeidet, og når så fisken måtte hentes langveis fra sier det seg selv at det mange ganger ble temmelig slitsomt for de som skulle gjøre jobben. Omkring 1920 ble det for eksempel hentet heim fisk helt fra Mavas.

*Julius Leifseth med storfangst
(Foto: Trygve Hansen)*

For vår generasjon kan det synes underlig at foreningens medlemmer på den tiden hadde både tid og anledning til å ofre seg for dette arbeidet, og at de samtidig så seg tid til å drive sportsfiske. Ikke bare var selve arbeidsdagen lang, men de fleste hadde også kyr og geiter som ikke tok en liten del av fritiden. Tungvint var det også å komme seg opp i fjellet. Helt til ut i 30-tallet var det å ro over Langvannet og så ta beina fatt om en ønsket en fisketur i fjellet.

Omkring 1911 fantes det bare fire hytter ved Kjelvann, slik at beskatningen av elver og vann ikke ble så stor de første årene. Fra 1920 begynte imidlertid hyttebyggingen for alvor, og dermed ble beskatningen stadig økende. Likeledes ser det ut til at den økende levestandard førte til et tiltakende sportsfiske. Foreningens arbeid var imidlertid kommet så godt i gang at dette ikke gikk nevneverdig ut over fiskebestanden..

FORENINGEN REKONSTRUERT I 1931

I årene mellom 1920 og 1940 står Jacob Meidell oppført som foreningens formann, men arbeidet må ha ligget nede en tid mot slutten av 30-tallet etter som protokollen viser at foreningen ble rekonstruert den 22. oktober 1931. Tilstede på den konstituerende generalforsamling var : Alfred Benjaminsen, Kr. Stormo, Sigurd Spjelkavik, Karl Kvam, Jørgen Raaum, Eivind Sandnes, Leonard Næss, Sverre Johansson, Jacob Meidell, Einar Hugaas, H. Kvalnes, Kristian Klungseth, T. Eriksen og Moritz Christensen. Det ble på dette møtet foretatt valg av nytt styre. Jacob Meidell ble valgt til formann, Leonard Næss, viseformann, Sverre Johansson kasserer, og som styremedlemmer ble valgt Karl Kvam og Hagen Benjaminsen.

Det kom nå ny fart i arbeidet, og medlemsfortegnelsen viser at interessen for foreningens virksomhet ble stadig stigende. Mens det i 1932 var registrert 166 medlemmer, steg medlemstallet i 1937 til 305, og i 1943 hadde foreningen hele 453 medlemmer. Medlemskontingenten lå da på kr. 2.00 pr. år.

I begynnelsen av 40-årene fikk foreningen sin første settefiskdam, og i 1943 ble det gjort forsøk med klekkekasser i en rekke vann.

ÅRENE 1945 — 1960

Ved krigens slutt i 1945 var klekkeriet i Fagerli i en meget dårlig forfatning. Det ble derfor besluttet å flytte det til det tidligere tilfluktsrommet på Sandnes hvor tilsynet ble overlatt til Reidar Næsje. Klekkeriet ble belagt med rogn i 1947. Samme år ble det fisket 86 stamfisk, mens resultatet av rogn tappingen ble 6.2 liter rogn. Etter som Tjalavesvannet var kommet inn i bildet som et passende stamfiskvann ble det i 1948 satt opp et skur i tilløpet.

Av andre saker som foreningen fikk å stille med de første årene etter krigen kan nevnes oppsporingen av de jaktvåpen som under krigen ble innlevert til tyskerne. Disse våpen ble etterlyst i et skriv fra foreningen til Oslo Politikammer i 1945.

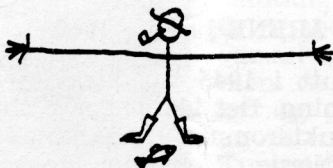
Men den viktigste saken må vel likevel sies å ha vært disposisjonsretten over fiskevannene, en sak som det ble arbeidet med i flere år. Spørsmålet kom opp i forbindelse med fiskereglene, etter som området ble dekket av de to kommuner Fauske og Saltdal. Det var derfor av stor viktighet for foreningen å få brakt klarhet i dette spørsmål. I 1948 abefalte fiskerikonsulent Sven Sømme at foreningen ble gitt slik disposisjonsrett. Året etter ble disposisjonsretten godkjent for en del av vassdraget som lå innenfor A/S Sulitjelma Grubers konsesjonsområde, men først i 1958 kom en så langt at det kunne undertegnes en festekontrakt mellom Statens Skoger og Sulitjelma Jeger- og Fiskerforening om disposisjonsretten i hele området.

Den 1. januar 1950 ble foreningen tilmeldt Salten Jeger- og Fiskeadministrasjon.

I 1951 ble det besluttet å bygge et nytt settefiskanlegg i Fagerli, et anlegg som forøvrig ble ferdig i 1957.

For å bringe klarhet i hva som var årsaken til fiskedødeligheten i Langvannet ble det i 1953 foretatt en rekke analyser av vannet. Analysene som ble utført av ingeniør Ivar Aspmo viste at den drepende faktor sannsynligvis var slam. Senere undersøkelser har vist at det er også tungmetaller tilstede.

I 1957 ble det inngått et samarbeide med Sulitjelma Turistforening angående bygging av et naust ved Balvann.

OPPSYNET FÅR POLITIMYNDIGHET

Fra 1960 og utover hadde foreningen nye og viktige saker på sitt arbeidsprogram. Bl. a. fikk en etter søknad tillatelse til å bygge et overdrag ved Fuglevann, båt ble innkjøpt til Rosna, og det ble besluttet å bygge et nytt klekkeri i Daia. Videre ble det sendt skriv til Balmi Kraftlag vedrørende regulering av vassdraget. Alt dette skjedde i 1960, og samme år fikk endelig foreningens fiskerioppsyn politimyndighet etter mange års videverdigheter. Året etter ble det kjøpt inn to båter til Balvann, det ble foretatt en forandring av fiske-reglene, og det nye klekkeriet i Daia som da var ferdig ble belagt med rogn.

I 1961 ble det kjøpt 100 000 lakseyngel fra Rana Fiskeadmini-strasjon. Disse ble utsatt i Sjønståelva mellom Ågifjell og Sjønstå-dal.

*Gamle Fuglevannshytta.
(Foto: Trygve Hansen)*

en ny endring av fiskereglene. Det ble da besluttet å tillate bruk av tre garn pr. fiskekort, samtidig som det ble innført tidsbegrensning. Nemlig i tidsrummet 1. - 30. september fra kl. 16.00 til 10.00. Dette året ble også elgjakten tatt opp for første gang.

Båt nr. 2 til Rosna ble kjøpt i 1965, samme år ble det bygget bro over Dorroelva.

Hytte, båt og naust ble kjøpt ved Willumvann i 1969.

For å kartlegge fiskebestandens sammensetning i de forskjellige vann ble det i en rekke år drevet fiskeundersøkelser. God hjelp i dette arbeidet var fiskestellskonsulent Lars Norby fra Norges Jeger- og Fiskerforbund.

I den hensikt å forberede jegernes skyteferdigheter, ble det i 1968 besluttet at det skulle bygges en leirduebane. Denne ble anlagt på skytefeltet i Daia og stod ferdig i 1969.

Ønsket om en hytte i Dorro ble en realitet i 1973. Samme året ble hytta ved Willumvann restaurert slik at denne også holder mål til dagens krav om komfort.

Den 1.1.1976 ble foreningens kontakt med staten angående disposisjon av fiskeretten oppsagt. Salten Jakt- og Fiskeadministrasjon overtok da alle fiskerettigheter på statens grunn under Salten Skogforvaltning. Foreningen fikk fra samme dato sitt »gamle konsesjonsområde» som ansvarsområde. At området er attraktivt skulle tydelig framgå av det økende salg av fiskekort. I siste sesong solgte foreningen kort for kr. 16 000,-.

JAKTEN

Som rimelig kan være er det sportsfisket og problemene i forbindelse med dette som har vært det største arbeidsområde for foreningen gjennom disse årene. Jakten har i grunnen mer eller mindre gått av seg selv, med en til dels varierende viltbestand. Etter at elgjakten kom inn i bildet har A/S Sulitjelma Gruber hvert år overlatt fellingsretten av et visst antall dyr på selskapets konsesjonsområde til foreningen. Foreningen har på sin side stått for inndelingen av vald og fordelingen av disse blant sine medlemmer. Det siste har fortrinnsvis skjedd ved loddtrekning blant elgjegerne.

Da elgjakta startet ble det av flere hevdet at foreningen var med på å utrydde elgstammen i dalen.

Pr. dagsdato ser det ikke ut for at dette har hatt noen negativ virkning på bestanden, tvert i mot er vi med på å utnytte en av naturens mange resurser.

Når det gjelder rovvilt har foreningen vært engasjert i å bekjempe den stadig tiltakende kråkeplage, bl. a. gjennom utbetaling av skuddpremier. Det har også vært foretatt forsøk med utlegging av gift, en form for utryddelse som imidlertid har vakt en del diskusjon.

Opp gjennom 1960 årene fikk vi merke at vi hadde fått en ny ubuden gjest i våre vann og vassdrag. Dette var villminken. For å stimulere til jakt på denne blodtørstige inntrengeren satte for- eningen opp skuddpremie. Feller til utlån ble også kjøpt inn. Det ser nå ut for at bestanden holdes nede.

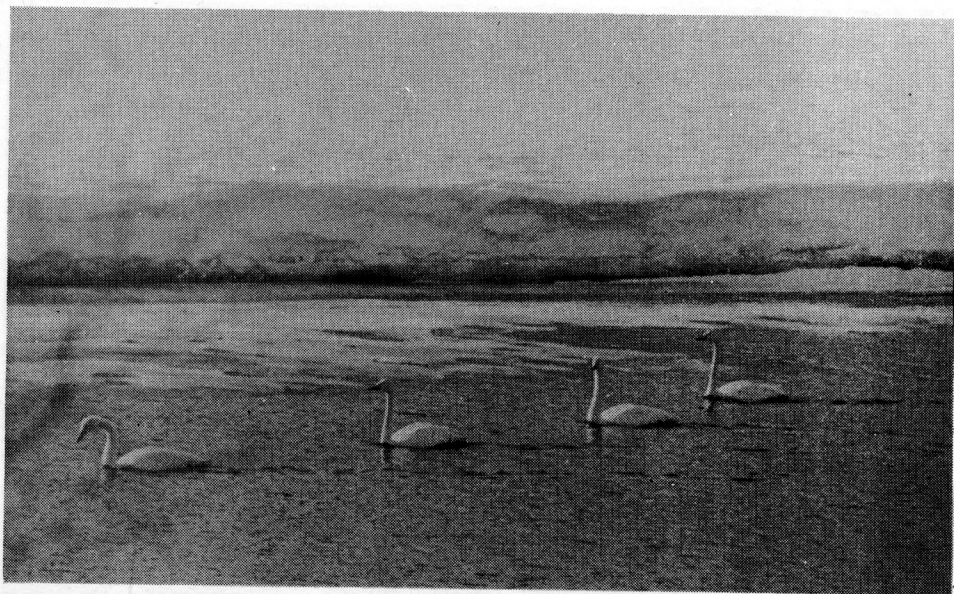
Følgende har fungert som foreningens formenn gjennom disse 50 år :

1917 — 1920 : Skogvokter Ihlen.
1920 — 1940 : Jacob Meidell.
1940 — 1942 : Einar Ottestad.
1942 — 1945 : Alfred Brandt.
1945 : Walter Johansson.
1946 — 1947 : C. A. Johansson.
1947 — 1954 : Bjarne Lie.
1954 — 1956 : Aksel Gullesen.
1956 — 1957 : Olav Stormo.
1957 — 1960 : Franz Nikolaysen.
1960 — 1961 : S. H. Rieber.
1961 — 1963 : Håkon Skaugvold.
1963 — 1967 : Toralf Holen.
1967 - 1970 Ivar Rørvik
1970 - 1971 Trygve Hansen
1971 - 1974 Gunnar Storjord
1974 Ivar Rørvik

Styret i jubileumsåret:

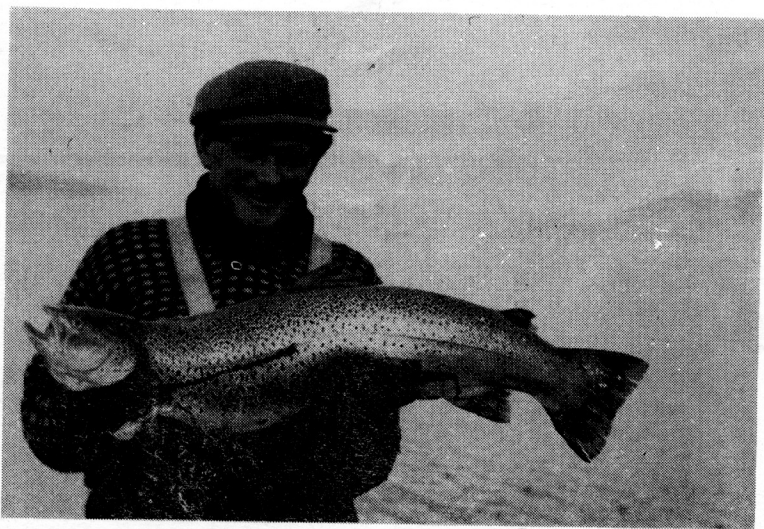
Formann: Ivar Rørvik. Nestformann Magnus Kvæl. Kasserer Terje Hansen. Sekretær Kjell Sture Hugaas. Styremedlemmer: Bjarne Moen, Arne Otto Korsvik, Per Arne Wikstrøm og Torbjørn Pedersen.

Varamenn: Sverre Haldorsen, Gunleik Aasen og Albert Hansen.

Sikkert vårtegn i Storstillå.

Foto: Kåre Pettersen.

Et prakteksemplar fra et av de mange fjellvann. Foto: Ove Hjemgård.

Vellykket jakt.

Foto Ronald Fredriksen

**SULITJELMA
SAMVIRKELAG**

Prøvefiske: Rundvann i Dorro.

Foto: Halgrim Hanssen.

HELGE OLSEN

SULITJELMA

KOLONIAL

Telefon 46 008

Kjelvannet.

Foto: Kåre Pettersen.

Dorro 1975

SLUTTORD

Det arbeide som Sulitjelma Jeger- og Fiskerforening har utført gjennom disse år har kostet ikke så rent lite penger. Den lave medlemskontingenten har bare kunnet dekke en liten del av utgiftene, og en har derfor til en hver tid vært avhengig av økonomisk støtte fra forskjellige institusjoner. Dessuten har arbeidet til en viss grad vært basert på frivillig dugnadsarbeid fra interesserte medlemmer.

Følgende institusjoner har bidratt med økonomisk støtte og altså gjort det mulig for foreningen å realisere mange av sine prosjekter: A/S Sulitjelma Gruber. Fauske Kommune, Arbeidernes Økonomiske Fellesorganisasjon, Sulitjelma Samvirkelag, og Balmi Kraftlag. —Dessuten har en mottatt støtte fra staten til fiskerioppsynet.

En forening som Sulitjelma Jeger- og Fiskerforening vil aldri være uten oppgaver. De vil melde seg i tur og orden så lenge det er noe som heter jakt og fiske. Det er foreningens oppgave å legge forholdene til rette for en best mulig utnyttelse av naturressursene, slik at alle som ønsker det kan dyrke jakt og sportsfiske som hobbyer på sin fritid.